

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การคำนวณดอกเบี้ยตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

กรมโยธาธิการได้มีหนังสือที่ มท ๐๘๐๗/๒๓๖๓ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมโยธาธิการขอหารือเกี่ยวกับการคำนวณดอกเบี้ยตามคำพิพากษาว่าจะใช้วิธีใดระหว่างวิธีการของศาลแพ่งและศาลปกครองซึ่งมีวิธีการคำนวณที่แตกต่างกันคือ เจ้าหน้าศาลแพ่งคำนวณดอกเบี้ยโดยการปรับอัตราดอกเบี้ยสูงสุดตามอัตราที่ธนาคารออมสินได้มีการเปลี่ยนแปลงทุกครั้ง กล่าวคือหากมีการปรับอัตราใหม่เมื่อใดก็จะกำหนดอัตราดอกเบี้ยใหม่ทันทีตามที่ได้มีการเปลี่ยนแปลง และคิดคำนวณตามอัตรานั้นจนกว่าจะมีการปรับอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำครั้งใหม่ สำหรับการคำนวณดอกเบี้ยของศาลปกครองกลาง ได้คำนวณตามวิธีการที่ธนาคารออมสินคิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำให้กับลูกค้าของธนาคาร ซึ่งจะคำนวณโดยใช้อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ณ วันที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้เริ่มคิดดอกเบี้ย และใช้อัตราดอกเบี้ยดังกล่าวตลอดระยะเวลา ๑ ปี แม้ภายในปีนั้นจะมีการเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของเงินฝากประเภทฝากประจำหลายครั้งก็ตาม เมื่อครบ ๑ ปีแล้วก็จะปรับอัตราดอกเบี้ยตามประกาศของธนาคารออมสินที่ได้ประกาศใช้ในขณะนั้นและใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ตลอดระยะเวลาที่มีการคิดดอกเบี้ย

ต่อมากรมโยธาธิการได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๐๗/๑๐๕๘๙ ลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๔๕ ขอแก้ไขข้อหารือดังกล่าวข้างต้นใหม่เป็นว่า กรมโยธาธิการขอหารือเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติทั่วไปเกี่ยวกับวิธีการคำนวณดอกเบี้ยตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่ง

ส่งพร้อมหนังสือที่ นร ๐๖๐๑/๑๗๔๘ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๔๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑ มาตรา ๒๖ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนยังไม่พอใจในคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕ หรือในกรณีที่รัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง ให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีหรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าว แล้วแต่กรณี

การที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้น อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง หรือฟ้องคดีต่อศาลตามวรรคหนึ่งนั้น ไม่เป็นเหตุให้การครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์ การรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง การขนย้ายทรัพย์สิน หรือการดำเนินการใดๆ ของเจ้าหน้าที่ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกิจการที่จะต้องมีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้นต้องสะดุดหยุดลง

ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นับแต่วันที่ที่มีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ที่กำหนดว่า ในกรณีที่รัฐมนตรีวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินค่าทดแทนที่ได้รับ เพิ่มขึ้นนับตั้งแต่วันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น มีปัญหาว่าจะนำวิธีการคำนวณดอกเบี้ยอย่างไรมาคำนวณให้กับผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน ระหว่างการคำนวณดอกเบี้ยโดยปรับอัตราดอกเบี้ยสูงสุดตามอัตราที่ธนาคารออมสินได้มีการเปลี่ยนแปลงทุกครั้งสำหรับเงินฝากประเภทฝากประจำ หรือคำนวณดอกเบี้ยตามวิธีการที่ธนาคารออมสินคิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำให้กับลูกค้าธนาคาร โดยใช้อัตราดอกเบี้ย ณ วันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น และใช้อัตราดังกล่าวตลอดระยะเวลา ๑ ปี เมื่อครบ ๑ ปี ก็จะปรับอัตราดอกเบี้ยตามประกาศของธนาคารออมสินที่ได้ประกาศใช้ในขณะนั้นและใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ตลอดระยะเวลาที่มีการคิดดอกเบี้ย ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของกรมโยธาธิการต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นโดยมีผู้แทนกรมโยธาธิการ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานศาลปกครอง และผู้แทนธนาคารออมสิน เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ การคำนวณดอกเบี้ยตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ นั้น มีวิธีคำนวณอัตราดอกเบี้ยอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) เห็นว่า เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น” แล้ว จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ความคุ้มครองประโยชน์ของผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนหรือตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นจากเดิมที่คณะกรรมการกำหนดเงินค่าทดแทนได้กำหนดไว้ โดยพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น นับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้รับการเยียวยาความเสียหายจากการที่ต้องถูกเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น

สำหรับอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินนั้น เมื่อพิจารณาความในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๙ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. ๒๕๔๙ ว่าด้วยการรับฝากเงินออมสิน ได้นิยาม “การฝากประจำ” ให้หมายความว่า การฝากเงินที่มีกำหนดระยะเวลา ประกอบกับตามประกาศธนาคารออมสิน เรื่อง อัตราดอกเบี้ยเงินฝากในธุรกิจธนาคารออมสินสำหรับผู้ฝากทั่วไปและนิติบุคคล ลงวันที่

๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ซึ่งออกตามความในข้อ ๑๘ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๙ (พ.ศ. ๒๕๑๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. ๒๔๘๙ ว่าด้วยการรับฝากเงินออมสิน ได้แบ่งประเภทเงินฝากประจำตามระยะเวลาในการฝาก คือ ฝากประจำ ๓ เดือน ประจำ ๖ เดือน หรือประจำ ๑๒ เดือน จึงเห็นได้ว่า การคำนวณอัตราดอกเบี้ยสูงสุดของเงินฝากประเภทฝากประจำตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ต้องใช้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำสูงสุดเป็นเกณฑ์ในการคำนวณดอกเบี้ยให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทน ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำรายเดือนยกเว้นภาษีที่กำหนดไว้ตามประกาศธนาคารออมสินดังกล่าวด้วยนั้น มิใช่เงินฝากประจำตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม เนื่องจากเงินฝากประจำรายเดือนยกเว้นภาษีเป็นการฝากประจำที่มีการกำหนดเงื่อนไขในการฝากตามประมวลรัษฎากร กล่าวคือจะต้องมีการฝากเงินเป็นจำนวนที่แน่นอนในอัตราที่เท่ากันและต้องฝากเป็นประจำทุกเดือนเป็นเวลา ๒๔ เดือน มิใช่เป็นการฝากเงินซึ่งมีจำนวนไม่แน่นอนและมีการฝากเป็นครั้งคราว เช่นกรณีการฝากประจำ ๓ เดือน ประจำ ๖ เดือน หรือประจำ ๑๒ เดือน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ ๑๑) เห็นว่า เมื่อธนาคารออมสินกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำใหม่เมื่อใด ไม่ว่าจะเปลี่ยนแปลงในทางเพิ่มขึ้นหรือลดลง ก็ให้คำนวณดอกเบี้ยในอัตราใหม่ตั้งแต่วันที่ธนาคารออมสินได้ประกาศกำหนดนั้น การที่จะถือเอาอัตราดอกเบี้ยที่สูงสุดในขณะใดขณะหนึ่ง เช่น ในกรณีที่รัฐมนตรีได้มีคำวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น หรือในวันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทน เป็นต้น มาใช้เป็นเกณฑ์อัตราคงที่ในการคำนวณตลอดช่วงเวลาที่ต้องมีการจ่ายเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นนั้น จะไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย^๒

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๒ ความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ คณะที่ ๕ ในเรื่องร้องทุกข์ของนายประเสริฐ นาสกุล ที่ร้องทุกข์ว่า กรมทางหลวงไม่จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนในส่วนที่ได้เพิ่มขึ้นตามผลการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทน ซึ่งคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ คณะที่ ๕ ได้วินิจฉัยให้กรมทางหลวงคำนวณดอกเบี้ยให้แก่ผู้ร้องทุกข์ให้ถูกต้อง ทั้งนี้ โดยคิดคำนวณอัตราดอกเบี้ยตามอัตราเงินฝากประจำของธนาคารออมสินสำหรับผู้ฝากทั่วไป ในอัตราสูงสุดโดยไม่จำกัดวงเงินฝากและระยะเวลา โดยถือตามความเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในช่วงเวลานั้น ๆ และนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาสั่งการตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ ให้กรมทางหลวงปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ คณะที่ ๕ แล้ว (คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่ ๑๑/๒๕๕๑)

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๔๕